

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A1 - BLOCK 2

Εκπαιδευτικός Οδηγός

ID-GAMING: Ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για την ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ατόμων με νευροαναπτυξιακές διαταραχές μέσω παιχνιδιών σοβαρού σκοπού

ΘΕΜΑ 1

Τι σημαίνει η ποιότητα ζωής για τα άτομα με νευροαναπτυξιακές διαταραχές;

Εννοιολογικό πλαίσιο διανοητικών και αναπτυξιακών διαταραχών για την λειτουργικότητα του ατόμου

Τι είναι νευροαναπτυξιακή διαταραχή;

Ο όρος **αναπηρία** είναι ένας όρος ομπρέλα για τους **περιορισμούς στη λειτουργικότητα του ατόμου.**

Η λειτουργικότητα του ατόμου αναφέρεται σε όλες τις δραστηριότητες στη ζωή του.

Οι τελευταίες μελέτες που διενεργήθηκαν από την Αμερικανική Ένωση για τις Διανοητικές και Αναπτυξιακές Αναπηρίες και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας αναγνωρίζουν ότι, εκτός από την επίδραση των παραγόντων υγείας, οι παράγοντες του πλαισίου είναι σημαντικοί για την κατανόηση της λειτουργικότητας του ατόμου.

Οι παράγοντες του πλαισίου αποτελούνται από:

- Περιβαλλοντικούς παράγοντες
- Ατομικούς παράγοντες

Αυτό σημαίνει ότι οι περιορισμοί στη λειτουργικότητα του ατόμου δεν αποτελούν απαραίτητα συνέπειες κάποιας παθολογίας, αλλά διάφοροι παράγοντες αλληλεπιδρώντας μπορεί να την επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα.

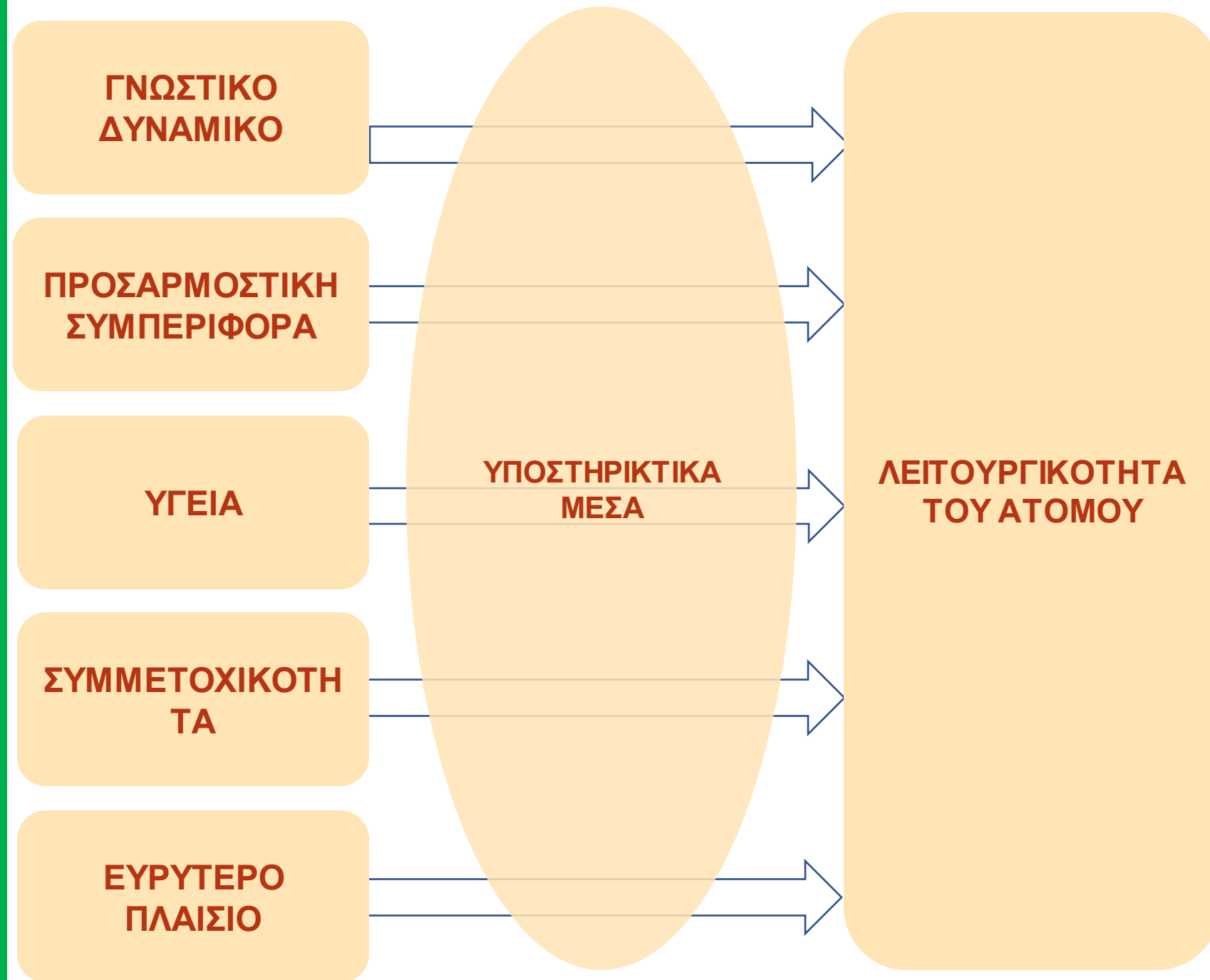
Λαμβάνοντας υπόψη τους περιβαλλοντικούς και τους ατομικούς παράγοντες, διαμορφώνεται ένα ευρύτερο νέο μοντέλο λειτουργικότητας του ατόμου, όταν αναφερόμαστε σε νευροαναπτυξιακές διαταραχές.

Από τι εξαρτάται η λειτουργικότητα του ατόμου;

Το πλαίσιο της λειτουργικότητας του ατόμου αποτελείται από δύο βασικούς άξονες:

- **5 παράγοντες**
  - Γνωστικό δυναμικό
  - Προσαρμοστική συμπεριφορά
  - Υγεία
  - Συμμετοχικότητα
  - Ευρύτερο πλαίσιο
- Ο ρόλος των **υποστηρικτικών μέσων** στη λειτουργικότητα του ατόμου.

**Από τι εξαρτάται
η λειτουργικότητα
του ατόμου;**

Από τι εξαρτάται η λειτουργικότητα του ατόμου;

1. ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η νοημοσύνη είναι μια γενική νοητική ικανότητα. Περιλαμβάνει αιτιολόγηση, σχεδιασμό, επίλυση προβλημάτων, αφηρημένη σκέψη. Η νοημοσύνη δεν είναι μόνο η εκμάθηση ενός βιβλίου, μια ακαδημαϊκή δεξιότητα ή η ικανότητα να περνάμε μια εξέταση.

Αντιθέτως, αντικατοπτρίζει μια βαθύτερη ικανότητα να κατανοούμε τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος, να δίνουμε νόημα στα πράγματα ή να βρίσκουμε τι πρέπει να κάνουμε σε κάθε περίπτωση.

Από τι εξαρτάται η λειτουργικότητα του ατόμου;

2. ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Η προσαρμοστική συμπεριφορά είναι το σύνολο των νοητών, κοινωνικών και πρακτικών δεξιοτήτων ή ικανοτήτων που αξιοποιούν οι άνθρωποι στην καθημερινή τους ζωή.

Αυτή η έννοια βασίζεται σε δύο κύρια σημεία:

- Ένα άτομο μπορεί να έχει περιορισμούς σε κάποιες δεξιότητες, ενώ, μπορεί να έχει δυνατά σημεία σε κάποιες άλλες.
- Τα δυνατά σημεία και οι περιορισμοί στις δεξιότητες ενός ατόμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνάρτηση με το πλαίσιο της κοινότητας και του πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Από τι εξαρτάται η λειτουργικότητα του ατόμου;

3. ΥΓΕΙΑ

Η υγεία είναι ένα σημαντικό συστατικό για να κατανοήσουμε την ανθρώπινη λειτουργία, επειδή η κατάσταση της υγείας ενός ατόμου μπορεί να επηρεάσει τη λειτουργικότητά του, άμεσα ή έμμεσα, σε κάθε μια ή σε όλες τις 4 διαστάσεις.

Προβλήματα που σχετίζονται με την υγεία είναι οι διαταραχές, οι ασθένειες ή οι τραυματισμοί.

4. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΤΗΤΑ

Από τι εξαρτάται
η λειτουργικότητα
του ατόμου;

Η συμμετοχικότητα αναφέρεται στη δραστηριοποίηση των ατόμων στην κοινωνική ζωή και σχετίζεται με τη λειτουργικότητα του ατόμου στο κοινωνικό πλαίσιο. Αναφέρεται στους κοινωνικούς ρόλους και τις αλληλεπιδράσεις σε διαφορετικούς τομείς, όπως τη ζωή στο σπίτι, στην εργασία, στην εκπαίδευση, στη ψυχαγωγία, στις πνευματικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η συμμετοχικότητα επίσης περιλαμβάνει κοινωνικούς ρόλους και δραστηριότητες που θεωρούνται συνήθειες για μια ομάδα ανθρώπων.

Η συμμετοχή αντικατοπτρίζεται καλύτερα στο βαθμό εμπλοκής σε καθημερινές δραστηριότητες.

5. ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι παράγοντες πλαισίου αντιπροσωπεύουν το υπόβαθρο της ζωής ενός ατόμου.

- Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες συνθέτουν το φυσικό, κοινωνικό και συμπεριφορικό περιβάλλον στο οποίο ζουν οι άνθρωποι.
- Ατομικοί παράγοντες είναι χαρακτηριστικά ενός ατόμου όπως το γένος, η φυλή, η ηλικία, τα κίνητρα, ο τρόπος ζωής, οι συνήθειες, η ανατροφή, η εκπαίδευση, το επάγγελμα, οι εμπειρίες. Χαρακτηριστικά που δεν είναι μέρος της κατάστασης της υγείας μας.

Από τι εξαρτάται
η λειτουργικότητα
του ατόμου;

Από τι εξαρτάται η λειτουργικότητα του ατόμου;

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙ ΚΑ ΜΕΣΑ

Τα υποστηρικτικά μέσα είναι πηγές και στρατηγικές που στοχεύουν στην προώθηση της ανάπτυξης, της εκπαίδευσης και της προσωπικής ευεξίας και ενισχύουν την λειτουργικότητα του ατόμου.

Γνωρίζοντας το πλαίσιο στο οποίο παρέχονται τα υποστηρικτικά μέσα, είναι σημαντικά:

1. Οι περιστάσεις και το περιβάλλον.
2. Η πραγματικότητα αλλάζει και περιλαμβάνει το περιβάλλον και τα μέλη του που κι αυτά με τη σειρά τους επηρεάζονται από το περιβάλλον.
3. Το άτομο έχει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξή και στη λειτουργικότητά του/της.

Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη λαμβάνοντας υπόψη τη συνάφεια μεταξύ των ατόμων και του περιβάλλοντός τους σε βάση ισότητας.

ΘΕΜΑ 1

Τι σημαίνει η ποιότητα ζωής για τα άτομα με νευροαναπτυξιακές διαταραχές;

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, πρόκειται για μια διεθνή συμφωνία για τα **ανθρώπινα δικαιώματα** που προορίζεται να προστατεύσει τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρίες.

Όλα τα έθνη που εμπλέκονται έχουν δεσμευτεί να προωθούν, να προστατεύουν και να διαβεβαιώνουν την πλήρη τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από άτομα με αναπηρίες αλλά και την ισότητα των ατόμων αυτών απέναντι στο νόμο. Υπάρχουν 8 κατευθυντήριες αρχές που αποτελούν το θεμέλιο της σύμβασης.

Βασικές αρχές της σύμβασης

1. Σεβασμός της **αξιοπρέπειας** και της αυτονομίας, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας των επιλογών και της ανεξαρτησίας.
2. Έλλειψη διακρίσεων.
3. Ολική και αποτελεσματική συμμετοχή και ενσωμάτωση στην κοινωνία.
4. Σεβασμός στο διαφορετικό και αποδοχή των ατόμων με αναπηρίες ως μέρος την ανθρώπινης διαφορετικότητας.
5. Ισότητα ευκαιριών.
6. Προσβασιμότητα.
7. Ισότητα ανδρών και γυναικών.
8. Σεβασμός στις εξελισσόμενες ικανότητες των παιδιών με αναπηρία και στα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες.

Βασικές αρχές της σύμβασης

126 χώρες έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία. Χρησιμεύει ως σημαντικός καταλύτης στα παγκόσμια δικαιώματα αναπηρίας, καθώς βλέπει τα άτομα με αναπηρία ως πλήρη και ισότιμα μέλη της κοινωνίας, διασφαλίζοντας την πλήρη τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τρεις διαφορετικούς τομείς:

1

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

2

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ**

3

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

- Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον
- Πρόσβαση στη μετακίνηση
- Πρόσβαση σε πληροφορίες και στη τεχνολογία επικοινωνιών

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΚΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

- Αναγνώριση του δικαιώματος κάθε ατόμου ενώπιον του νόμου
- Δικαιοπρακτική ικανότητα σε ίση βάση με τους άλλους ανθρώπους

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- Αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε ίση βάση με τους άλλους ανθρώπους
- Συμμετοχικός ρόλος σε νομικές διαδικασίες
- Κατάλληλη εκπαίδευση για εκείνους που εργάζονται στη διαχείριση της δικαιοσύνης

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΖΩΗ(ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ)

- Αυτόνομη και μυστική ψηφοφορία
- Κατάλληλες διαδικασίες για ψηφοφορία, εγκαταστάσεις και υλικά προσβάσιμα και εύκολα στη χρήση

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Δικαίωμα να αποφασίσει το άτομο για τη δημιουργία οικογένειας
- Δικαίωμα να υιοθετήσει το άτομο παιδιά

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Δικαίωμα στη δωρεάν και συμπεριληπτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, τόσο για παιδιά όσο και για ενήλικες.
- Λήψη κατάλληλων μέτρων, όπως εκμάθηση γραφής Braille, νοηματικής γλώσσας, νοημάτων επικοινωνίας κλπ.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

- Υψηλότερο δυνατό επίπεδο υγείας, χωρίς διακρίσεις.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Ανεξαρτησία, φυσική, νοητική, κοινωνική και επαγγελματική ικανότητα
- Ενσωμάτωση και συμμετοχή σε όλους τους τομείς της ζωής
- Παροχή υπηρεσιών με βάση τη διεπιστημονική αξιολόγηση των ατομικών αναγκών και δυνατοτήτων

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Δικαίωμα για βιοπορισμό από μια εργασία που επιλέγει ελεύθερα το άτομο
- Συμπεριληπτικό και προσβάσιμο περιβάλλον
- Δίκαιες και ευνοϊκές συνθήκες εργασίας, ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας

ΕΠΑΡΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- Επαρκής ποιότητα ζωής για τα άτομα και τα μέλη της οικογένειάς τους: τροφή, ένδυση, στέγαση
- Πρόσβαση σε κοινωνική προστασία και παροχή βοήθειας χωρίς διακρίσεις

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

- Λήψη μέτρων για την προστασία και την ασφάλεια των ατόμων με αναπηρίες σε συνθήκες ένοπλης σύγκρουσης, καταστάσεις ανθρωπιστικής κρίσης και σε φυσικές καταστροφές

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ

- Τα κράτη μπορούν να ενισχύσουν την αυτονομία των ατόμων με νευροαναπτυξιακές διαταραχές

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

- Τα δικαιώματα προσωπικής ανάπτυξης και αναπηρίας εξαρτώνται και τα δύο από τη λαϊκή συμμετοχή, τη διεθνή συνεργασία και την εθνική εφαρμογή
- Τα αναπτυξιακά προγράμματα να ενσωματώνουν και τα άτομα με αναπηρίες

ΘΕΜΑ 1

Τι σημαίνει η ποιότητα ζωής για τα άτομα με νευροαναπτυξιακές διαταραχές;

Ορισμός της ποιότητας ζωής

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ορισμός της ποιότητας ζωής

Σε ένα ευρύ πλαίσιο, η **ποιότητα ζωής** ορίζεται ως το βαθμό στον οποίο ένα άτομο είναι υγιές, χαλαρό και ικανό να λάβει μέρος και να απολαύσει τα συμβάντα της ζωής.

Ωστόσο, η έννοια της ποιότητας ζωής δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια, επειδή **εξαρτάται από την αντίληψη και τις εμπειρίες κάθε ατόμου.**

Επιπλέον, η ποιότητα ζωής είναι υποκειμενική: ενώ ένα άτομο ορίζει την ποιότητα ζωής του με βάση τον πλούτο ή την ικανοποίηση από τη ζωή του, ένα άλλο άτομο μπορεί να την ορίζει με βάση τις ικανότητές του ή τη συναισθηματική ευεξία.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ορίζει την ποιότητα ζωής ως 'την αντίληψη ενός ατόμου για τη θέση του στη ζωή, στο πλαίσιο της κουλτούρας και των συστημάτων αξιών στα οποία ζει και σε σχέση με τους στόχους, τις προσδοκίες, τα πρότυπα και τις ανησυχίες του'.

Επομένως, η ποιότητα ζωής έχει μια ευρεία κλίμακα εννοιών και χρειαζόμαστε κάποιες παραμέτρους και δείκτες που θα μας επιτρέψουν να μετράμε αποτελεσματικά τα επίπεδα της ποιότητας ζωής των ατόμων, δηλαδή **τις διαστάσεις της ποιότητας ζωής.**

Μοντέλο της ποιότητας ζωής

8 ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Σε κάθε ένα από αυτά τα πλαίσια, βλέπουμε συνολικά 8 διαφορετικές διαστάσεις που ενσωματώνουν μια ολοκληρωμένη και πολυδιάστατη εικόνα της ζωής ενός ατόμου.

Η ποιότητα ζωής ενός ατόμου είναι το προϊόν αυτών των διαστάσεων, επομένως αυτό το μοντέλο μας βοηθά να έχουμε πρόσβαση στους ατομικούς και περιβαλλοντικούς του παράγοντες και να εφαρμόσουμε ενισχυτικές στρατηγικές.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

1. Διαπροσωπικές σχέσεις
2. Κοινωνική ένταξη
3. Δικαιώματα

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

4. Αυτοπροσδιορισμός
5. Προσωπική εξέλιξη

ΕΥΕΞΙΑ

6. Συναισθηματική ευεξία
7. Φυσική ευεξία
8. Υλική ευημερία

Μοντέλο της ποιότητας ζωής

Διαστάσεις Συμμετοχής

1

ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Σχέσεις (οικογένεια, φίλοι)
- Αλληλεπιδράσεις (κοινωνικά δίκτυα, κοινωνικές επαφές)
- Υποστηρικτικά μέσα

2

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

- Ένταξη και συμμετοχή στην κοινότητα
- Κοινωνικοί ρόλοι
- Κοινωνική υποστήριξη

3

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Ανθρώπινα (σεβασμός, αξιοπρέπεια, ισότητα)
- Νομικά (υπηκοότητα, πρόσβαση)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Διαστάσεις Ανεξαρτησίας

Μοντέλο της
ποιότητας
ζωής

4

ΑΥΤΟΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

- Αυτονομία/αυτοέλεγχος
- Στόχοι και προσωπικές αξίες
- Επιλογές

5

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

- Εκπαίδευση
- Προσωπική επάρκεια
- Επίδοση

Μοντέλο της ποιότητας ζωής

Διαστάσεις Ευεξίας

6 ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ

- Ικανοποίηση
- Εικόνα εαυτού
- Έλλειψη άγχους

7 ΦΥΣΙΚΗ ΕΥΕΞΙΑ

- Υγεία και υγιονομική περίθαλψη
- Δραστηριότητες καθημερινής ζωής
- Ψυχαγωγία

8 ΥΛΙΚΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ

- Οικονομική κατάσταση
- Απασχόληση
- Στέγαση